

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația:

Oradea,

Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare

la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:

Exemplarul 5 Lei
Pe un an 200 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 1867/1928.

Concurs.

Pentru complenirea parohiei *Curtuișeni* (distr. Jeriu), care prin numirea On-lui *Vasile Boroș* la parochia *Sătmărel* a devenit vacantă, prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 25 August 1928.

Cererile se vor înainta acestui Ordinariat până la termenul de mai sus.

Oradea, Șed. Cons. din 7 Iulie 1928.

No. 1868/1928.

Concurs la parochia I. din Sanislău.

Pentru complenirea parohiei I. din Sanislău prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 25 August 1928.

Cererile se vor înainta acestui Ordinariat până la terminul de mai sus.

Oradea, Șed. Cons. din 10 Iulie 1928.

No. 1938/1928.

Concurs la parochia Ludoveni.

Pentru complenirea parohiei nouînființate *Ludoveni* (distr. Mădăras) prin aceasta publicăm concurs cu terminul de 25 August 1928.

Oradea, Șed. cons. din 17 Iulie 1928.

No. 1940/1928.

Chestiunea lecticalului.

Pentru orientarea credincioșilor noștri și pentru delăturarea oricărui dubiu cu privire la obligamentul lor de a achita lecticalul preoțesc publicăm mai jos adresa Ministerului Cultelor cu No. 25,331 din 23 Ian. crt. către Prefectul județului Satu-Mare: „*Domnule Prefect, Referindu-ne la adresa Dvoastre cu No. 2522/1928 avem onoare a Vă înștiința că enoriașii sunt datorii a presta preotului lor lecticalul și ziua de lucru până când aceasta chestiune nu va fi reglementată prin noua lege a salarizării clerului.*”

Oradea, Șed. cons. din 17, Iulie 1928.

No. 2008/1928.

Sesiunile parohiale scutite de taxe comunale.

Spre orientare comunicăm că în urma diferitelor intervenții Ministerul de Interne s'a pronunțat că aceste taxe față de preoțime nu se pot impune. Deci invităm preoțimea noastră ca cu ocazia debaterilor bugetelor comunale, când se va debate și regulamentul pentru aplicarea taxelor comunale și pe cotizațiuni, să se intereseze la Comisia pentru impuneri și intru cât sesiunea parohială este impusă cu taxe comunale și pe cotizațiuni, să facă contestație la Prefectura Județului fiind sesiunile parohiale în sensul deciziei Ministerului de Interne, Direcțiunea comunală No. 32412 din 26 Decembrie 1926, No. 7275 C. din 6 Aprilie 1928, scutite de astfel de taxe comunale. Întrucât Prefecturile ar respinge contestațiile, să se facă apel la Ministerul de Interne.

No. 2016/1928.

Pentru cunoștință comunicăm Avizul de primire la liceul „*Petru Maior*” din Gherla: No. 1221—1927-28:

Taxa de întreținere în internatul liceului din Gherla pe anul 1928—29 se fixează pentru elevii merituosi, săraci și fii de funcționari publici precum urmează: Clasa I—II 7500 Lei, clasele III—VII 8500 Lei și 200 Lei pentru mobilier; pentru elevii bogăți sau slabi la studii și purtare: în clasele I—II 9000 Lei, în clasele III—VII 11000 Lei anual, plus 200 Lei pentru mobilier. Gospodarilor dela sate, dacă doresc, li se poate aproba plățirea taxei în alimente și anume 300 Klgr. grâu, 300 Klgr. cucuruz, 100 ouă, 100 Klgr. cartofi și 20 Klgr. fasole plus 2—6000 Lei anual și taxa de mobilier 200 Lei. Taxele se plătesc în 2 rate egale: la 1 Sept. și la 1 Februarie. Taxa în alimente se va plăti întreagă la început, iar partea în bani la 1 Februarie. Funcționarii pot plăti taxa în rate lunare, la 1 a fiecărei luni câte 1200 Lei, până achită taxa în întregime; rate mai mici nu se admit. Din taxa plătită internatului nu se restituie, în caz de retragerea din internat a elevului, decât partea ce se cuvine după 2 luni dela data când și-a anunțat ieșirea din internat. Elevii vechi care doresc să-și asigure locul vor anunța direcțiunea și vor trimite rata I din taxă până la 1 Sept. Primirea în internat a elevilor noi se face în baza unei petiții timbrate adresate direcțiunii până cel mai târziu la 30 August 1928. Sunt 10 locuri cu taxă redusă, 3 burse de 4000 Lei și 20 burse de 1500 Lei. Cererile de înscriere la examenul de bursă se vor înainta până la 1 Sept. Examenul de bursă va avea loc dela

5—10 Sept. Examenle de corigență, integrale, particulare și de tranziție din cl. III între 5—15 Sept. Inscriserile la bacalaureat a celor vechi la 5 Sept. Inscriserile elevilor corigenți în clasele respective sau la examenle de admitere în cl. V sau la examenul de tranziție în clasa VIII la 17 Sept. Examenul de tranziție pentru cl. VIII dela 18—21 Sept. Examenle de admitere în cl. V dela 18—21 Septembrie. Examenle de bacalaureat între 25 Sept.—10 Oct.

Inceperea cursurilor la 24 Sept.

Se caută 3 ductori din cl. V, VI, VII, elevi cu medii mari, cari pentru serviciul de preparatori să aibă întreținerea gratuit în internat.

No. 2083/1928.

Scutirea imobilelor parohiale de impozitul de echivalent.

Spre cuvenită orientare comunicăm mai jos punctul 3. din deciziunea de dat 31 Ianuarie 1928 a comisiei centrale a timbrului publicată în Monitorul Oficial Nr. 120 din 3 Iunie 1928 (pag. 4900.)

În prevederile art. 16. §. 3. B, intră, fiind deci scutite de plata impozitului de echivalent și imobilele parohiale ale culturilor religioase chiar și atunci când aceste culturi sunt numai ajutate de Stat. Prin aceste imobile se înțelege atât edificiul cultului propriu zis cât și clădirile ce servesc de locuință slujitorilor cultului cât și terenurile neproducătoare de venit.

Oradea, la 8 August 1928.

No. 2084/1928.

Gradații preoțești.

Lăsăm tuturor preoților, cari în baza anilor de serviciu cu începere dela 1 Ianuarie 1929 își câștigă îndreptățire la gradații noi, ca până cel mult în 1 Septembrie crt. să raporteze despre aceasta Ordinariatului având, că cei cu îndreptățire la gradația primă să-și înainteze și certificatele de serviciu.

Oradea, la 9 August 1928.

No. 2088/1928.

Stipendii și ajutoare din fundațiunea Episcopului Dr. Demetriu Radu.

Pentru anul școlar viitor din fondul fericitului Episcop Dr. Demetriu Redu conform §. 8. al literilor fondationale se vor de stipendii studenților gr. cat. români, cari vor urma cursurile la Universități și Academii și alte școli mai înalte din patrie și străinătate. Se vor da ajutoare și ucenicilor de meserii și calfelor tot asemenea gr. cat. români, spre a se perfecționa. Preferință la atari stipendii vor avea „caeteris paribus” tinerii gr. cat. români de ambele sexe, consăngenii fondatorului de ori și unde, cari vor putea dovedi că se trag dela părinții săi Ioan și Paraschiva Radu, și dela frații tatălui său și ai mamei sale, apoi tinerii din dieceza gr. cat. română de Oradea. Mărimea stipendiilor și ajutoarelor o va

determina Ven. Consistor gr. cat. român de Oradea.

Stipendiile pentru universitari se vor da în preferință studenților în litere, cari se vor obliga, că după absolvirea studiilor vor servi la școlile secundare ale acestei Dieceze.

Doritorii de a obține atari stipendii vor avea să-și înainteze rugărilor acestui Ordinariat până la 18 Septembrie crt, însoțite de: a) Certificat școlar, sau certificat de serviciu dela patron, b) Extras de botez.

Oradea, la 9 August 1928.

No. 2090/1928.

La aplicarea legii cultelor

Dăm aci Instrucțiunile publicate de Ministerul cultelor cu privire la aplicarea unor articoli ai legii cultelor știind că facem un bun serviciu preoțimii și altor cititori interesați. Formularele prescrise se pot vedea în „Monitorul Oficial” No. 149 din 10 Iulie 1928 pag. 5989 urm.:

INSTRUCȚIUNI

Pentru

Aplicarea ar. 45, 47, 48, 49 și 50

din legea pentru regimul general al cultelor, promulgată prin înaltul decret regal No. 1.093 din 1928 și publicată în Monitorul Oficial No. 89 din 22 Aprilie 1928.

Schimbarea de cult (art. 44, 45, și 47 alin. 2 și 3)

1. La ce cult se poate trece

Se poate schimba cultul prin trecere la unul din cultele istorice și anume:

- a) Cultul ortodox;
- b) Cultul român greco-catolic (unit);
- c) Cultul catolic (de rit latin, grec-rutean sau armean);
- d) Cultul reformat (calvin);
- e) Cultul evanghelic-luteran;
- f) Cultul unitarian;
- g) Cultul armean-gregorian;
- h) Cultul mozaic (cu diferitele sale rituri);
- i) Cultul mahomedan.

În Transilvania se admit și treceri la asociațiile baptiste.

Se mai poate părăsi un cult și fără a se trece la un altul (aconfesional).

2. Cine poate schimbă cultul

Pot trece la alt cult persoanele cari au vârsta de 18 ani deplini.

Femeia măritată chiar dacă nu a împlinit vârsta de 18 ani, poate trece la alt cult. Consimțământul soțului nu este necesar pentru trecerea femeiei la alt cult.

Nebunii (indiferent dacă sunt sau nu puși sub interdicție curatelă), imbecilii nu pot trece la alt cult.

Declarațiuni colective de trecere la un alt cult sau de părăsirea unui cult fără trecere la un altul, nu sunt admise.

3. Consecințele schimbării cultului pentru copiii persoanei ce schimbă cultul.

Schimbarea cultului de către o persoană care are copii, are de urmare schimbarea cultului copiilor acestei persoane mai mici de 18 ani, astfel:

a) Urmează cultul la care a trecut părintele (tatăl sau mama), copiii de acelaș sex cu el.

b) Dacă un soț trece la cultul celui alt soț, copiii de religiea lui (a soțului care trece, indiferent de sex trec la cultul acum comun părinților);

c) Copiii femeiei, născuți în afară de căsătorie, indiferent de sex.

4. Formalitățile ce urmează a fi îndeplinite pentru trecerea la alt cult.

a) Declarațiuni verbale.

Cel care voește a trece la alt cult se va înfățișa în persoană înaintea ofițerului stării civile al domiciliului (locuinței regulate) său, însoțit de 2 martori majori, rude sau străini, și va arăta intențiunea de a schimba cultul cum și locul și data nașterii sale.

Ofițerul stării civile se va asigura de identitatea persoanelor ce se prezintă înaintea sa. Identitatea se poate stabili prin buletinul de înscriere la biroul populației, prin alte acte cari stabilesc neîndoiește identitatea, sau prin cunoștința personală a ofițerului stării civile.

Cel ce voește a schimba cultul, trebuie să dovedească ofițerului stării civile că are vârsta mai mare de 18 ani, sau fiind o femeie care nu a atins încă această vârstă, că este căsătorită.

Ofițerul stării civile va lua act de declarațiunea de schimbarea cultului.

Dacă cel ce voește a trece la alt cult este căsătorit sau divorțat (separat de corp) și are copii din căsătorie, va trebui încă să arate ofițerului stării civile, prenumele și numele copiilor mai mici de 18 ani, de acelaș sex și acelaș cult cu el, locul și data nașterii lor.

Dacă trecerea se face de o persoană căsătorită, la cultul celui alt soț, va trebui să arate prenumele și numele copiilor mai mici de 18 ani, indiferent de sex, cari au acelaș cult cu cel care face trecerea, locul și data nașterii lor.

Dacă femeia care trece la alt cult, are copii mai mici de 18 ani, născuți în afară de căsătorie, va trebui să arate prenumele și numele acestor copii, indiferent de sex.

Aceleași declarațiuni se vor face și de cei care părăsesc un cult fără a trece la altul.

Ofițerul stării civile va încheia proces-verbal, care în afară de datele mai sus arătate, va cuprinde: prenumele, numele, vârsta, profesiunea și domiciliul, celui ce face declarațiunea, cum și a martorilor, cultul ce se voește a se părăsi și cel la care se voește a se trece (sau netrecerea la nici unul); el va fi semnat de ofițerul stării civile, de declarant și de martori. Dacă declarantul sau martorii nu știu, nu pot sau nu voesc să semneze procesul-verbal, se va face mențiune de această împrejurare, arătându-se cauza care i-a împiedecat să semneze (Formula No. 1.)

b) Declarațiuni scrise.

Declarațiunea de schimbarea cultului, poate fi făcută și în formă autentică. Ea va trebui să cuprindă toate datele mai sus indicate. Declarațiunea va trebui depusă la ofițerul stării civile al domiciliului ce schimbă cultul.

Autentică în Vechiul Regat și în Bucovina de

judecătorie sau de notarul public, în Basarabia de tribunal, judecătorie sau notarul public.

Ofițerul stării civile va trece declarațiunea (verbală sau autentică) în registrul special. (Formula No. 2).

c) Incunoștințarea reprezentantului cultului.

În termen de 8 zile libere dela facerea declarațiunii (sau dela punerea ei dacă e în formă autentică), ofițerul stării civile va trimite o copie a procesului verbal încheiat (sau a declarațiunii autentice depuse) reprezentantului local al cultului (preot, pastor, rabin, hogo, etc.) căruia declarantul aparține.

Trimiterea se va face pe cale administrativă sub luare de dovadă.

Data înmânării copiei se va menționa în registrul special.

Dacă ofițerul stării civile căruia declarațiunea de trecere este făcută, este un ofițer al stării civile, confesional (Bucovina și Basarabia până la 1 Ian. 1929), care în acelaș timp este și reprezentant al cultului căreia persoana ce voește a părăsi aparține, trimiterea copiei procesului-verbal, nu se va mai face.

Deasemenea nu se va face nici o trimitere în cazul când declarantul nu aparține nici unui cult. (Aconfesional).

d) Când se consideră făcută trecerea.

La expirarea a 30 zile libere, socotite dela data înmânării făcute reprezentantului cultului, a copiei declarațiunii de trecere — sau dacă această declarațiune s'a făcut ofițerului stării civile confesional în cazul aliniatului 4, punctul c) de mai sus, ori dacă persoana nu a aparținut nici unui cult — dela data însăși a declarațiunii făcute ofițerului stării civile sau depunerii ei când a fost autentică — și dacă persoana ce voește a schimba cultul sau a adopta unul, nu a revenit asupra declarațiunii făcute, în modul arătat la punctul 5 — trecerea se consideră făcută de plin drept.

e) Mențiuni.

După expirarea termenului prevăzut de aliniatul precedent, ofițerul stării civile va face mențiune de schimbarea cultului, pe actul de naștere al persoanei ce a schimbat cultul.

Dacă persoana e căsătorită, mențiunea se va face și pe actul de căsătorie.

Dacă din căsătorie au rezultat copii cari sunt mai mici de 18 ani, și de acelaș sex și cult cu persoana care a schimbat cultul, mențiune se va face și pe actul acestora de naștere.

Dacă trecerea s'a făcut de o persoană căsătorită la cultul celui alt soț mențiune de schimbarea cultului se va face și pe actul de naștere al copiilor mai mici de 18 ani, cari au acelaș cult cu cel ce l-a schimbat, aceasta indiferent de sexul copiilor.

Dacă femeia care a trecut la alt cult are copii născuți în afară de căsătorie, mențiune se va face și pe actul de naștere al copiilor mai mici de 18 ani, indiferent de sex.

Nu se va face nici o mențiune sau schimbare în registrele stării civile, în ce privește prenumele celui ce schimbă cultul.

Dacă unul din actele stării civile mai sus arătate este înregistrat de alt ofițer al stării civile decât cel ce a primit declarațiunea de schimbarea cultului

acesta va interveni la ofițerul stării civile unde actul se găsește înscris, pentru a face mențiune de schimbarea cultului pe actul respectiv.

Mențiunea va cuprinde data când declarațiunea s'a făcut și cultul la care s'a trecut. Mențiune identică fără arătarea însă a cultului, se va face și în cazul când se părăsește un cult fără a se trece la un altul. Ea va fi datată și semnată de ofițerul stării civile. (Form. No. 3 și 4).

Ofițerul stării civile care a făcut pe actul stării civile mențiune de schimbarea cultului, va trimite păstrătorului celui de al doilea exemplar al registrelor (tribunal, prefectură, consistoriu, etc.) o copie a înscrierii făcute, pentru a se face înscrierea și în exemplarul ținut de acesta.

f) Incunoștiințări.

După expirarea termenului de 30 zile fixat la punctul 4, litera d, ofițerul stării civile va încunoștiința de trecerea săvârșită, atât pe reprezentantul cultului părăsit, cât și pe cel al cultului la care s'a făcut trecerea. Trimiterea se va face pe cale administrativă sub luare de dovadă. (Form. No. 5)

Dacă persoana ce a părăsit un cult nu a trecut la un altul, nu se va încunoștiința decât reprezentantul cultului părăsit. Deasemeni se va încunoștiința numai reprezentantul cultului la care se trece, dacă cel ce a adoptat un cult nu a aparținut anterior altuia.

La cererea persoanei care a schimbat sau a părăsit cultul, ofițerul stării civile îi va libera o dovadă constatând aceasta. (Form. No. 6.)

În registrul special se va nota terminarea operațiunii.

5. Revenirea asupra declarațiunii de schimbarea cultului.

Cel care a făcut ofițerului stării civile declarațiune de trecere la alt cult, sau care a depus declarațiunea autentică de schimbarea cultului, poate reveni asupra declarațiunii făcută în termen de 30 zile, socotit dela înmânarea copiei declarațiunii reprezentantului cultului a cărui părăsire se menționează. Dacă o atare înmânare nu a fost necesar a se face (vezi No. 4, litera c, alin. 4 și 5), termenul curge dela data declarațiunii.

Declarațiunea de revenire trebuie făcută înaintea aceluiași ofițer al stării civile, căruia i-a fost făcută și declarațiunea de trecere.

Declarantul se va înfățișa în persoană, însoțit de doi martori majori.

Ofițerul stării civile se va asigura de identitatea persoanelor ce se prezintă înaintea sa în modul arătat la punctul 4, litera a, alin. 2. El va încheia proces-verbal care va cuprinde prenumele, numele, vârsta, profesiunea și domiciliul declarantului și martorilor și va fi semnat în afară de ofițerul stării civile de declarant și martori. Dacă unul din aceștia nu va ști, nu va putea, sau nu va voi să semneze se va face mențiune de aceasta cu arătarea cauzei împiedecării. (Form. No. 7.)

Declarațiunea de revenire poate fi făcută și în formă autentică. Sunt competente să dea autenticitate aceleași autorități cari sunt competente să autentice declarațiunea de trecere. Declarațiunea va trebui depusă la ofițerul stării civile care a primit declarațiunea de trecere.

În cel mult opt zile dela primirea declarațiunii de revenire, ofițerul stării civile va trimite o copie a acestei declarațiunii reprezentantului cultului a cărui părăsire se intenționează.

Înmânarea se va face pe cale administrativă sub dovadă.

Dacă copia declarațiunii de trecere nu a fost încă trimisă sau dacă ea nu urmărește a se trimite (vezi No. 4, lit. c, al 4 și 5), copia declarațiunii de revenire nu va mai fi înmănată.

Ofițerul stării civile nu va lua act de declarațiunea de revenire făcută după expirarea termenului prevăzut de aliniatul prim, chiar dacă nu s'a făcut mențiuni pe actele stării civile, sau nu s'a comunicat trecerea reprezentantului cultului părăsit; în acest caz cel care vrea să redobândească vechiul cult va face declarațiune de trecere potrivit pt. 4.

II. Religionea copiilor (art. 47, 48 și 49 din lit. c).

1. Copii legitimi

a) Copiii născuți din căsătorie dacă amândoi părinții sunt de același cult urmează cultul părinților.

b) Dacă părinții sunt de diferite culte, tatăl va determina cărora din cele două culte — al tatălui sau al mamei — va aparține copilul.

Convențiunile referitoare la fixarea cultului copiilor, încheiate fie anterior legii din 22 Aprilie 1928, fie posterior ei, sunt nule și de nule efect, dreptul de alegere al tatălui nepulând fi mărginit. Sunt deasemeni nule convențiunile încheiate în același scop în timpul căsătoriei.

Pentru determinarea cultului copiilor nu se face nici o distincțiune după sex.

Dacă declarațiunea nașterii este făcută ofițerului stării civile de însuș tatăl (legitim), el va arăta cu această ocazie cultul căruia copilul va aparține.

Dacă tatăl (legitim) este împiedecat din orice motiv de a face declarațiunea nașterii în persoană sau prin procurator, el poate face alegerea cultului căruia copilul va aparține prin act autentic (notariat) anterior înscrierii nașterii. Actul autentic va fi prezentat ofițerului stării civile de persoana care declară nașterea.

Dacă tatăl (legitim) e mort, dreptul de desemnarea cultului căruia copilul va aparține — dacă părinții sunt de deosebite culte — aparține mamei. Mama va putea determina cultul prin act autentic (notarial) anterior declarațiunii nașterii, act ce va fi prezentat ofițerului stării civile de persoana ce declară nașterea;

c) Copilul născut de o femeie măritată care însă nu mai cohabitează cu soțul său va fi înscris în registrele stării civile ca aparținând cultului arătat de persoana ce face declarațiunea, dacă această declarațiune nu este făcută de însuși soțul.

2. Copii nelegitimi

Copii născuți în afară de căsătorie urmează cultul mamei.

Mama poate arăta cultul, ce urmează a fi înscris, prin act autentic (notarial) anterior declarațiunii nașterii, act ce va fi prezentat ofițerului stării civile de persoana ce declară nașterea.

Copilul născut în afară de căsătorie (nelegitim) nu va urma religionea tatălui, chiar dacă aceasta l-a recunoscut prin actul de naștere.

3. Dispozițiuni comune

În toate cazurile când tatăl sau mama are dreptul de desemnarea cultului căruia copilul va aparține, dacă declarațiunea nașterii este făcută ofițerului stării civile de o altă persoană decât aceștia și nu se aduce actul autentic care să constate desemnarea făcută, ofițerul stării civile va înscrie în registru cultul arătat de cel ce declară nașterea.

Tatăl sau mama care ar avea motive de nemulțumire, pentru înscrierea făcută referitor la cult, va putea cere rectificarea actului stării civile;

4. Copii găsiți.

a) Dacă din vreun act scris sau din obiectele aflate asupra unui copil găsit rezultă o indicațiune asupra cultului ce părintele înțelege a se da copilului, copilul va aparține aceluia cult;

b) În lipsa oricărei indicațiuni asupra cultului, copilul găsit va urma cultul persoanei care se însărcinează cu creșterea lui;

c) Dacă copilul găsit a fost încredințat unui azil (casă de creștere) întreținut de Stat, va urma cultul ortodox;

d) Dacă încredințarea s'a făcut unei instituțiuni confesionale, va urma cultul instituțiunii respective;

e) Dacă copilul a fost încredințat unui azil (casă de creștere) întreținut de județ, va urma cultul majorității populațiunii din județ, iar dacă

f) a fost încredințat unei instituțiuni (casă de creștere) întreținută de comună, va urma cultul majorității populațiunii din acea comună.

În cazul aliniatului e și f Ministerul Cultelor ținând seamă de majoritatea populațiunii aparținând unui cult, va determina pentru fiecare azil (casă de creștere) în parte, care este cultul, pe care îl vor urma copiii încredințați. Determinarea astfel făcută este obligatorie pentru ofițerul stării civile.

5. Copii adoptați.

a) În cazul adopțiunii de către o singură persoană, a unui copil orfan de ambii părinți, dacă copilul este mai mic de 18 ani și dacă adoptatorul voește aceasta, copilul va urma religia adoptatorului;

În cazul când adopțiunea copilului orfan de ambii părinți, mai mic de 18 ani este făcută de doi soți și dacă aceștia voesc schimbarea cultului copilului, acesta va urma cultul aceluia din adoptatori care e de acelaș sex cu el, deci băieții vor urma cultul adoptatorului, iar fetele cultul adoptatoarei;

b) În cazul adopțiunii de către o singură persoană, a unui copil mai mic de 18 ani al cărui părinte trăesc, copilul va urma cultul adoptatorului dacă acesta voește și dacă ambii părinți consimt la schimbare; dacă numai unul din părinți este în viață, consimțământul acestuia este îndestulător.

În cazul când adopțiunea copilului mai mic de 18 ani, ai cărui părinți trăesc, este făcută de doi soți, dacă aceștia voesc, copilul va urma cultul aceluia din adoptatori cari e de acelaș sex cu el, adică băieții vor urma cultul adoptatorului, iar fetele cultul adoptatoarei, aceasta însă numai dacă părinții consimt la schimbare; dacă numai unul din părinți este în viață consimțământul acestuia e îndestulător.

Formalități.

Adoptatorul se va înfățișa în persoană sau prin procurator cu procură specială autentică (notarială), înaintea ofițerului stării civile al domiciliului său. Dacă părinții adoptatului, sau numai unul din ei sunt în viață, se vor prezenta în acelaș mod și aceștia.

Adoptatorul va prezenta ofițerului stării civile copia actului de adopțiune, spre a se stabili dacă adoptatul e orfan sau e o persoană aicărei părinți sau unul din ei trăesc.

Ofițerul stării civile, după ce se va asigura de identitatea celor ce se prezintă înaintea sa, va lua act de declarațiunile lor referitor la schimbarea cultului adoptatului și va închina proces-verbal.

Identitatea se poate stabili prin buletinul de înscrie la biuroul populației, prin alte acte cari stabilesc neîndoelnic identitatea sau prin cunoștință personală a ofițerului stării civile.

Proces-verbal va cuprinde prenumele, numele vârsta, profesiunea, confesiunea și domiciliul persoanelor ce se înfățișează ofițerului stării civile, prenumele, numele, confesiunea, locul și data nașterii adoptatorului și declarațiunile făcute ofițerul stării civile. El va fi semnat de ofițerul stării civile și de persoanele ce se înfățișează; dacă adoptatorii sau părinții nu știu nu pot sau nu voesc a semna, se va face mențiune de aceasta arătându-se cauza împiedecării (Form. No. 8. și No. 9).

Consimțământul părinților poate fi dat și prin act autentic (notarial) în acest caz fiind dispensați a se prezenta înaintea ofițerului stării civile.

Dacă condițiunile cerute de lege sunt îndeplinite, ofițerul stării civile va face mențiune de schimbarea cultului pe actul de naștere al adoptatului. Dacă actul de naștere este înscris de alt ofițer al stării civile decât cel al domiciliului adoptatorului, acesta va interveni la păstrătorul registrelor pentru facerea mențiunilor.

Mențiunea va cuprinde data când declarațiunea s'a făcut și cultul la care se trece. Ea va fi datată și samnată de ofițerul stării civile.

Mențiune de schimbarea cultului nu va putea fi făcută anterior înscrierii adopțiunii în registrul stării civile.

De schimbarea intervenită se va încunostiința reprezentantul cultului căruia adoptatul a aparținut cât și cel căruia aparține.

Ministrul Justiției
Stelian Popescu

Ministrul artelor
și cultelor
Al. Lapedatu.

† Cardinalul Giovanni Tacci, fostul secretar al Congregației pro Ecclesia Orientali, a murit în 30 Iunie a. c. Răposatul Cardinal a fost delegat apostolic la Constantinopol apoi nunțiu în Belgia și pe urmă internunțiu în Olanda. În 1918 P. F. P. Benedict l'a numit prefect al SS. PP. AA. (Sacri Palazzi Apostolici) și în consistorul secret din 13 Iunie 1921, i-l creă cardinal, cu titlul S. Maria în Transtevere. A fost un sincer iubitor al catolicilor de rit oriental. O. I. P.

PARTEA NEOFICIALĂ

Către toți scriitorii bisericești!

APEL REPETIT.

După 4 ani de muncă încordată sunt aproape de a-mi termina operele:

1. **Lexicon Biblic, Bisericesc și Teologic**
(cca 15 mii de articoli enciclopedici), în 2 volume.

2. **Galeria scriitorilor bisericești**
(cca 200 autori)

Restul materialului de prelucrat, pentru ambele opere a fi numai datele biografice ale unor scriitori bis. și în special ale celor moderni.

Dacă activitatea literară a acestora o pot găsi prin Bi-bliografia și prin bibliotecă, — nu le pot găsi însă datele bio-grafice, relative la viața și la situația lor culturală și misionară. Acestea trebuie să mi-le servească fiecare deosebit.

Lipsa acestor informații, nu numai că îmi îngreuează situația, dar mă și împiedecă chiar, intru terminarea cu succes și intru desăvârșirea acestor opere.

De aceea rog — acum a 3-a oară — pe toți m. l. Scriitorii bisericești să bine-voiască, îndată ce vor lua știre de acest apel, a-mi trimete o scurtă schiță biografică cu date asupra vieții lor (d. p. Când? unde s'au născut? Când? unde și ce au studiat? Calitatea funcțiunii actuale etc.), precum și asupra activității lor literare, în domeniul teologiei, a pasto-rației și a vieții bisericești (Ce au scris? Când și unde au publicat? In volum ori prin reviste?)

In succesul acestui apel va justifica eventualele lipse și scăderi ce se vor observa în acest punct, în operele ce le voi termina în curând.

Pr. D. Voniga
preot, — publicist
în Ghiroc (lângă Timișoara)

Dr. Jacob Radu: Baron Vasile Erdeli—Ardeleanu. Viața și faptele lui: 20 Lei. Recomandăm cititorilor noștri această monografie interesantă, prin care se reoglindește un glorios fragment din istoria culturală rom. din Ardeal în anii cei mai primejdioși 1848—1868.

Căsătoriile mixte.

Căsătorii mixte se cheamă în limbaj teologic căsătoriile dintre două persoane botezate, dar de confesiuni deosebite, d. ex între gr. cat și ortodox, re gr. cat. și reformat etc., iar căsătoria dintre un botezat și un nebotezat se cheamă *disparitate de*

mixte au fost totdeauna un lucru rău pentru preoții din pastorație, întărit convingerea, că pre-la căsătoriile mestecate

nu se pot executa, fiindcă sunt împrejurări cari constring pe preot să sacrifice principiile Bisericii.

Aceasta e o părere falsă și greșită, căci oricât de încurcată să fie o situație și un caz, preotul nu va trebui să-l rezolve de capul său, ci va trebui să-l prezinte Ordinariatului cu toate amănuntele și toate primejdiile și relele ce l-ar însoți, și lucrând după indicațiunile Ordinariatului va lucra cu conștiința sigură și liniștită și nu va păcătui nici va fi răspunzător pentru nimica.

Nu voim să ne extindem aci asupra tuturor cazurilor grele și încurcate de acest soi. ce obvin fraților preoți în pastorație; cunoaștem și noi vre o câteva; dar putem s-o spunem, că nu poate fi nici unul așa de greu și așa de încurcat, încât spiritul bun preoțesc să nu-l poată rezolvi. Acum e necesar să ne extindem puțin asupra cauzelor și-a relor cari produc și însoțesc căsătoriile mestecate.

Biserica nu admite căsătoriile mestecate, nu din spirit de sactarism intolerant, cum o calumniază dușmanii, nici din spirit de proselitism de-ași înmulți aderenții prin cautelele ce le cere, — ci din foarte înalte motive teologice și religio-morale, precum și din interesul bine priceput al fiilor ei.

Incheirea unei căsătorii mestecate echivalează cu o renegare a credinții proprii, deoarece ea izvo-rește din indiferentism religios și duce la indiferen-tism religios, ceea ce echivalează cu necredință. Or, după părerea Bisericii nu este păcat mai mare decât indiferența în cele religioase și necredința.

Căsătoria mestecată, adică a unei persoane catolice cu una necatolică, este o împărțire în cele sfinte cu cei de altă religie (comunicatio in sacris), ceea ce, fără motive grave, este păcat greu.

Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât în acest Sacrament al căsătoriei mirii sunt și miniștiri sacra-mentului cari își administreează sacramentul reciproc.

In căsătoria mixtă partea catolică se expune primejdiei de-ași pierde și ea credința adevărată, ori a deveni indiferentă față de ea, de aceea Biserica se îngrozește și insistă cu toată puterea ca astfel de căsătorii să nu se încheie, căci ea poartă grija mântuirii veșnice a fiecărui fiu al ei și nu poate lăsa ca vre- unul să se piardă și să se osândească.

Ceea ce e mai grav: căsătoria mestecată aduce cu sine și pierderea copiilor pentru religia cea adevărată și de aceea Biserica nu poate aprobă ori conlucra la o atare fărădelege și pe cei ce fac aceasta îi consideră de renegați dela religia cea adevărată și excomunicați (vezi can. 2319, 2375), în ori ce demnitate ar fi, (cum a fost de pildă cazul regretatului rege Ferdinand I).

Mai e și un motiv special scos din interesul și fericirea soților de căsătorie. Căsătoria reclamă dragoste sinceră și fără de rezervă în soți. Or aceasta dragoste nu va putea fi perfectă, dacă soții nu vor avea aceleași convingeri și aceleași sentimente religioase; ori unul va trebui să cedeze și să calce în picioare cele mai sfinte convingeri ale sale, devenind astfel indiferent ori chiar perzându-și credința, ori vor fi neînțelegeri continue între soți, mai ales când vor avea de crescut și copii.

Deci Biserica nu din ridigism ori rea credință oprește căsătoriile mestecate, ci din înalte principii teologice și sociale.

Dacă ar ști credincioșii toate aceste motive și relele cari urmează din căsătoriile mestecate, cari rele, bineînțeles, se pot descrie mai pe lung și mai pe larg, arătând amănunțit primejdia sufletească veșnică și temporală ce-l așteaptă pe cel ce încheie atare căsătorie, s'ar abține de sigur dela astfel de căsătorii, iar unde ele totuș ar fi motivate, s'ar nizuși să împlinescă precauțiunile cerute de Biserică.

Prin aceasta am atins într-o cât-va și cauzele de ce se produc alătea căsătorii mestecate: lipsa de cunoștință și instrucțiune suficientă în credincioși asupra piedecilor și primejdiilor căsătoriilor mixte. Credincioșii întăriți bine în credință și luminați asupra celor necesare de crezut și de știut în ale credinții, vor ști cum să judece căsătoriile mixte și se vor nizuși a le încunjură. Unde va domni însă indiferența și ignoranța, credincioșii nu vor înțelege de ce se opune Biserica cu atâta tărie acestor căsătorii.

Deci contrafrăii preoți vor trebui tot mai mult să instruiască credincioșii prin predici, catheze, cu vreme și fără de vreme, asupra căsătoriei, piedecile și urmările și să-i întărească mereu în credința vie catolică și numărul căsătoriilor mixte va scădea, ori vor fi mai ușor de rezolvit.

Aceasta cu atât mai vârtos, că noua lege a cultelor a îngreunat partea preotului catolic, voind par'că prin ștergerea reversalului să deie direct în principiile Bisericii catolice. Dar noi știm că o lege civilă nici când nu e în stare să casseze ori să împiedece o lege de conștiință. A luptă împotriva căsătoriilor mixte și a asigura validitatea principiilor catolice e o datorie de conștiință, impusă de legile dumnezești și bisericesti, decât cari mai mari nu sunt.

Deci în concret, pentru împrăștiarea ori căror nedumeriri, ezitări și îndoieli, de cari ar fi cuprinși unii Preaonorați preoți cu privire la învățătura Bisericii catolice despre căsătoriile mixte, să citească neapărat instrucțiunile date de Sf. Scaun Apostolic al Romei episcopilor noștri în anul 1858, cari se găsesc în apendicele Conciliul I. provincial la pagina 223 și urm. și de acolo se vor dumiri. Vor vedea într'altel că chiar și celebrarea căsătoriei mixte, în

care mirii au împlinit condițiunile Bisericii, dând reversal, în biserică, este un indult și lucru îngăduit în mod excepțional. Ce vom zice atunci de *conștiința acelor preoți* cari spovedesc și cuminecă persoane despre cari știu că se vor cununa la acatolici, și nu dau nici cautelele prescrise de Biserică, binecuvintează căsătorii mixte absolut fără nici o înștiințare a Ordinariatului, călcând legi bisericesti și dumnezești, și făcându-și conștiința lor laxă și amușită lege într-o chestiune atât de gravă? Dar fiind subiectul prea interesant și prea grav vom mai reveni.

P. Tăutu.

Cardinalul Kakowski la Paris.

În zilele de 19 Mai și următoarele Cardinalul Kakowski, arhiepiscop de Varsava și primate al Poloniei a făcut o vizită oficială Franței catolice și latine, de care i-i leagă pe Polonii slavi nu numai legături de prietenie oficială, ci cele mai intime legături de comunitate religioasă, legături cari știu să apropie într-o pretenie așa afectuoasă două elemente atât de diverse: slav și latin.

Aceasta vizită este un răspuns la vizita ce o făcuse în anul 1924 Cardinal Dubois al Parisului cu o întreagă suită de episcopi și preoți francezi în numele Franței și al episcopatului francez Poloniei catolice și aliate.

Primirea Cardinalului la Paris a fost din cele mai grandioase. Franța catolică și latină nu a rezervat nimic din afecțiunea ei tradițională ce o împărtășește din belșug celor ce sunt în comunicare de idei și sentimente cu ea. Sâmbătă seara în cadrul unui dineu și soirée dat de ambasadorul Poloniei la Paris, numeroase personalități ale înaltei diplomații și politice ale capitalei s'au nizușit a-și prezenta omagiile înaltului oaspe înconjurat de Cardinalul Parisului și de Exc. Sa Nunțiul apostolic. Duminică în 20 Mai, la orele 9.30 Cardinalul a asista la grandioasa manifestare de credință a impiegaților catolici presidată de Cardinalul Dubois în biserica Montmartre. După strălucita alocuție a canonicului Gerlier despre dragoste și credință în mijlocul profesioniștilor, Cardinalul Kakowski a luat cuvântul arătând ce legături strânse de dragoste și credință unește cele două popoare amice: polon și francez, precum și toate popoarele catolice, pentru că nu este decât o singură Biserică, adevărat creștină, cea catolică, adică universală. La amiază Cardinalul Parisului o oferit la sediul arhiepiscopiei de Paris un dejun în onoarea Cardinalului Kakowski la care au asistat toate celebritățile culturale și politice ale Parisului. Luni în 21 la orele 13 *președintele republicii franceze*, Dl Doumergue, a oferit un dejun

în onoarea Cardinalului, la care au luat parte: Eminența Sa Card. Dubois, Exc. Sa Maglione Nunțiu apostolic la Paris, dl Chlapowski ambasadorul Poloniei la Paris, dl Barthou ministrul justiției, Mgr Baudrillart, Mgr Chaptal, *Mareșalul Foch*, dnii Jules Cambon și dl Panafieu ambasadori ai Franței, generalul Weygand, dl G. Hanotaux dela Academia franceză, Dl Fierre Termier și Fortunat Strowski dela Institut, doctorul Babinski dela Academia de medicină, canonicul Delabar, d. Szymbor lazarist rectorul misiunii polone la Paris, P. Mystowski secretarul Card. Kakowski, Dnii Leger, Canet, colonelul Denain etc. și membrii Casei președintelui republicii franceze. Marți în 22 Asociația Franco-polonă a aranjat o ședință festivă la care dl Andrei Menabrea președintele Asociației a ținut o conferință despre Ori-

nile spirituale comune ale Franței și Poloniei. Etc...

O biată Românie, tu soră dulce a Franței, dela un tată și dela o mamă, tu n'ai parte de astfel de recepții și primiri solemne, pentrucă ortodoxia bizantină te ține departe și separată de caritatea comună a uniunii sufletești ce stăpânește pe cei de o lege! — Ori cât de prieteni ne sunt nouă francezii totuș o răceală sufletească-i ține departe de noi, pentrucă noi pentru ei tot „ortodocși“, bizantini suntem. Când va veni vremea să se facă și patriarhului — cardinal al României o așa prietenească și călduroasă primire la Paris, unde episcopii aceleeași religii se vor îmbrățișa în dragoste frățească catolică, care, ori cum, e unul din cei mai importanți factori de cimentare și frăție între popoare?

P. T.

Tratarea concubinarilor

în și afară de scaunul mărturisirii.

Trei sunt tainele în jurul cărora se desfășoară cea mai însemnată parte din activitatea unui preot ca păstor sufletesc: Spovădania, Cuminecătura și Căsătoria. Dacă credincioșii unei parohii se mărturisesc și se împărtășesc în număr corespunzător și destul de des preste an, și dacă părechile de căsătorii sunt legate prin sf. Taină a Căsătoriei conform orânduielilor dzeiești și bisericești: putem zice, că în parohia aceea se împlinesc poruncile dzeiești și bisericești, căci toate celealalte îndatoriri creștinești, ca cercetarea sf. biserici, încunjurarea păcatelor, pacea familiară, iubirea aproapelui, creșterea religioasă a copiilor, și altele, emanează din deplinirea, respective din împărtășirea cu acestea trei sfte sacramente. Dreptce preotul în direcția acestor taine trebuie să desvoalte mai multă și mai înțelită activitate. Cași catihet la la învățătură copiii din parohie în vrastă de 7 ani, instruindu-i îi pregătește la mărturisire și îi conduce la sfta Taină a Cuminecăturii — hrănind și întărind credința creștină zi de zi tot mai mult în sufletele lor prin predarea conștiințioasă a adevărilor de credință și a întreg materialului de catehază, tratând tot atât de amănunțit taina sf. Căsătorii, cași tainele sf. Mărturisirii și Eucharistii până la etatea de 14 ani, cu care se isprăvește învățământul primar, respective până la vrăsta de 18 ani, când se sfârșește și școala de adulți. Până la aceasta vrăstă prinurmare copiii din sat sunt tot mereu sub ochii păstorului lor sufletesc. După împlinirea etății de 18 ani tinerii satelor noastre prind a se căsători. Dacă preotul îi poate prinde și aduce și la aceasta sftă taină a Căsătoriei, atunci îi are sub ochi și pe mai departe până la capăt, iar de îi scapă cumva, nu se prea întâlnește cu ei decât pe pătul morții, ținându-i de vr'o boală grea, căci unii cași aceștia nu prea cercează nici biserica, și muștrați mereu de recunoașterea legăturii păcătoase în care viețuiesc, fug de preot și i-l încunjură. Umblând cu crucea la sfințirea caselor prin sat am văzut atari perechi nelegiuite ascunzându-se și lăsând în casă numai pe părinții lor.

Conviețuirea aceasta păcătoasă a lor doi tineri necăsătorii bisericește se numește: „concubinată“. Ce este dară concubinatul? Este fătul necredinței. Iși are geneza în vremuri îndepărtate.

Biserică catolică a propăvăduit întregă și a păstrat neștirbită învățătura creștină așa cum s'a desprins de pe buzele dzeiescului Răscumpărător și ale ucenicilor lui. Aceasta păstrare neștirbită și apărare îndârjită a credinței creștinești n'a plăcut

multora, cu deosebire celor mai slabi. Astfel grupuri de slabi credincioși s'au desfăcut de sinul bisericii catolice, alcătuiind bisericuțe mici. Punctele de plecare spre aceste desbinări se învărtiau în mare parte în jurul celor trei taine: spovădania, împărtășania și căsătoria. Cu deosebire anglicanismul este fătul răsvrătirii regelui Enrich al VIII-lea al Angliei împotriva sftei taine a Căsătoriei.

Prin aceste dismembrări credința a prins a slăbi în inimile celor mai slabi. Mulți și dintre credincioșii Bisericii catolice știind bine, că căsătoria bisericească după învățătura acestei biserici nu se mai poate desface, au început a trăi împreună fără a lega aceasta Taină. Astfel se născu concubinatul, care viuțiu fu alimentat și mai mult prin introducerea căsătoriei civile, care conform legilor civile ușor se putea face și desface. Și așa ne-am trezit, că în satele noastre se lățește tot mai tare și mai tare concubinajul. Ingreunându-se tot mai mult traiul vieții și în aceasta măsură sporind certurile familiare deoparte, iară de altă parte populația pierzând tot mai mult din simțul religios, tinerii, cari doriau să se căsătoriască știind, că aceasta căsătorie legată odată la biserica nu se mai poate desface, începură a viețui împreună fără nici o legătură, ori dacă totuși voiră să se lege prin ceva, legară căsătoria civilă, despre care știau, că la nevoie se poate desface.

Intervenind războiul mondial bărbații duși pe câmpurile de luptă sub povoara chinurilor infernale ale acestui îngrozitor măcel de oameni prinseră a se întoarce către Dzeu. Ca preot militar am văzut soldați târându-se în genunchi până la păharul cu sfta Cuminecătură, — și predicând am văzut regiment întreg lăcrămând și am crezut atunci, că sfârșindu-se războiul, dacă cu altceva nu, ne vom alege cel puțin cu un popor mai bun și mai bine credincios. Dar sfârșitul revoluționar și continuarea bolșevică a zmuld din nou rădăcinile cu greu întărite ale credinței, și ale îmbunătățirii morale abia înfiripate din inimile poporului nostru lasat iarăși la vatră. Astfel astăzi suntem iarăși la același scăzut nivel moral și religios, dacă nu mai jos, ca înainte de războiu.

Dreptceea ce-i de făcut? Precum în trecut așa și în prezent preotul are să stea de veghe la postul său, să fie la culmea chemării sale. Dacă în luptele ce de veacuri s'au dat în vederea eliberării acestui popor impilat și obidit biserica a avut un însemnat rol, astfel și în lupta ce se dă și continuă a

se da pentru educarea sufletească a poporului nostru, biserica prin slujitorii ei are un prea frumos rol. — Ear' din cadrul acestei lupte de renaștere și primenire sufletească nu poate să lipsiască nici stărpirea urâtului vițiu numit „concupinaj”. — Și cari ar fi oare punctele strategice pe cari răzîmîndu-ne roi preoșimea luptătoare, vom putea ieși deplin biruitori asupra acestui primejdios dușman, ce ne stă în cale?

Înainte de toate trebuie să avem în vedere, că aceasta luptă noi preoșii trebuie s'o dăm pe 2 fronturi: pe frontul extern, adică în afară de scaunul mărturisirii, și pe frontul intern, adică în lăuntru al scaunului mărturisirii.

I. Va să zică, primul atac trebuie să-l dăm în afară de scaunul spovădaniei, în viața de toate zilele, punându-ne în contact cu cei, cari conviețuiesc în atare legătură păcătoasă. Aceasta o putem face mai ales în Dumineci și în sărbători, ținînd în cursul sftii liturgii serii întregi de predici, în cadrele cărora să desfășurăm toată esența și însemnătatea tainei sftii căsătorii dovedind originea ei divină, țelurile ei, drepturile și obligamentele provenitoare din încheierea ei, expunînd învățătura bis. referitor la indisolubilitatea ei, arătînd gravitatea păcatului celor cari încunjurînd aceasta taină, trăiesc în concubinaj. Preotul va trebui să apeleze la simțul religios al celor tineri, îndemîndu-i la încheierea căsătoriei bisericești, căci numai atunci se vor putea împărtăși de ajutorul divin și binecuvîntarea cerească atât de necesară pentru viața casnică. Va apela mai departe la îndatoririle de educație religioasă a părinților față de copiii lor, arătînd extinderea acestui greu păcat și asupra lor, dacă rabdă fără mustrare conviețuirea păcătoasă a copiilor lor.

Va arăta învățînd preotul care este ținta vieții noastre pămîntești, și care nu se poate ajunge oprindu-ne în curgerea vieții noastre de aici la un păcat atât de greu și urât, cum este concubinajul. Va arăta că o astfel de viață casnică, născută din păcat, trăită în păcat și hrănită cu păcat, nu poate fi nici trainică, nici fericită, ci clătîndu-se la celea mai mici neînțelegeri familiare, va deveni izvorul de apă murdară atîtor fără-delegi, nenorociri și pășuri familiare, căci cu Dzeu putem pătrunde întreg pămîntul, fără! El nici un pas, cu Dzeu putem răbda o viață întreagă fără El nici o zi, cu El toate, fără El nimica.

Va expune apoi și urmările acestei conlocuiri neiertate, arătînd cum copiii născuți din o astfel de nelegiuire vor fi înregistrați ca nelegiuții în toate matriculele bisericești și de stat, cum se poate întîmpla că copiii aceluiași părinți, dar unii născuți mai întîiu, când părinții lor încă nu erau cununați, nici măcar legați prin căsătoria civilă, iar alții născuți mai târziu când acum părinții lor au legat atît căs. civilă, cît și ceea bisericească, vor purta deosebite nume de familie: unii al maicii, alții al tatălui lor — nerecunoscîndu-se frați pe frați. Le va vorbi apoi despre dificultățile de ordin material, ce are a le întîmpina, precum și de cheltuielile, ce are a le susporta mama, care, pierzîndu-și soțul nelegiuit, în toiul durerii și amarului împreunat cu o astfel de încercare grea, va trebui să alerge și să bată din poartă în poartă pe la autorități, pentru a-și putea câștiga pentru orfanii ei partea de avere cuvenită după tatăl lor natural.

În sfârșit va expune preotul pedepsele rînduite de biserică pentru atari păcătoși, ca nedeslegarea dela păcate în scaunul mărturisirii, neadmiterea la sfta Cuminecătură, fiind scris: „Nu dați sfintele cănilor, nici aruncați mîrgărifărele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce pe ele cu picioarele sale și întorcîndu-se să vă rumpă pe voi” (Mat. VII. 6), neîntrarea cu crucea în o așa casă, negarea ungerii cu oleu sftii în sărbătorile mari, și-a stropirii cu apă sfințită, neprimirea lor de nănași la botez, de martori la cununie, negarea binecuvîntării obișnuite a se da muierei după naștere, ba chiar și tăgăduirea înmormîntării creștinești, dacă concubinajul ar muri fără să-și

fi manifestat v'odată măcar dorința și gîndul de a satifăce poruncilor bisericești.

Toate acestea va trebui să-le propăvodinască preotul nu numai în biserică, ci și afară de biserică de căteori i-se va da prilej să vină în contact, ba căutînd el însuși contactul cu credincioșii săi fie la înmormîntare, fie la feștanie, fie la vreo adunare comunală — apropiîndu-se cu dragoste de ei, virîndu-se în sufletele lor, descosîndu-i de toate credințele lor rătăcite și prinilde luate din viață și bineaplicate desarmîndu-i total, apoi admonîndu-i cu blîndețe îi va îndemna la curmarea acestui păcat urât legînd sfta taină a Căsătoriei amăsurat învățătorei credinței noastre creștinești. — Și după ce din concubinaj doar femeia se alege că mai multe neajunsuri și umiliri, căci este bărbat, care schimbă și opt femei, pînă ține de una, preotul le va vorbi femeilor concubine și le va descrie starea păcătoasă în care au ajuns, precum și toate năcăzurile și nenorocirile, ce le pot întîmpina, — îndemîndu-le ori să pună capăt unei atari conviețuiri păcătoase, ori să-și înduplece soțul de a se împăca cu Dzeu și biserica — cununîndu-se. Căci dacă bărbății rai au năvălit asupra acestei taine cautînd să rumpă, să desfacă, ori cel puțin să slăbiască legăturile ei, atunci cu ajutorul femeilor bune să tindem a o face iarăși respectată de către toți fiind doar inimile femeilor mai cuceribile și mai aplicate spre evlavie și religiozitate.

Prin urmare știința morală și prudența pastorală sunt punctele strategice pe cari răzîmîndu-se preotul va putea lupta cu succes împotriva concubinajului. Deci preotul în biserică, și afară, pe drum și în toate convenirile sale, va trebui să învețe, să îndrepteze, să sbiciuiască, să admonieze și să îndurme. Dar toate aceste învățături, sbiciuiri și îndemnuri vor trebui să se desprindă din inimă de dragoste plină, din suflet blînd, căci iubirea și blîndețea sunt aripile, cu ajutorul cărora învățăturile și îndemnurile bune intră în sufletele rătăcite și lucră cu succes acolo. Sunt cazuri când poate folosi preotul și puțină energie, dar nu oricînd și față de fiecare concubinaj.

Pentru succesul luptei poate preotul să se folosiască și de autoritățile civile, cu atît mai vîrtoș, că acum nu ne sunt străine, și crescînd creștini buni, creștem totodată și cetățeni buni, va să zică țelurile se ajung; dar preotul trebuie să fie cu multă prudență, ca concubinajii nu într-oțata de teama legilor civile, cît mai vîrtoș de frica legilor divine și a pedepselor prevăzute pentru călcătorii lor, să caute a lega căsătoria bisericească.

Ear dacă preotul ar afla, că între concubinari ar subsista oarecare piedecă împotriva căsătoriei bisericești, fie aceia canonică, fie civilă, atunci să ajute la înlăturarea ei. Dacă piedeca ar fi canonică și dispensabilă, preotul să mijlociască dispenza dela Ordinariat, iară de ar fi civilă, să ceară concesiune dela autoritatea competentă. În caz că doar singura piedecă ar fi neputința de a plăti ștoalele de cununie, preotul va administra această taină gratuit, ca nu cumva prin aceasta să se împedecă mîntuirea unor suflete rescumpărate cu un preț atît de mare, cu prețul sîngelui lui Isus Hristos.

Dreptce preotul să nu cruzeze nici timp, nici obosială de a face totul pentru a stărpi aceasta plagă a satelor noastre, care oprește în loc toată viața spirituală a populației noastre dela țară, căci lăjîndu-se concubinajul tot mai puțin vor umbla la spovedanie, și tot mai puțin la sfta Cuminecătură și vom ajunge vremea, când nu vom putea găsi o păreche de creștini de nănași la un botaz ori la o nuntă. Va fi cu adevărat un tablou doreros și îngrozitor. Să nu'l lăsăm dară să se înfiripeze, ci să'l sfîrmăm prin munca noastră fără preget, prin lupta noastră tot mai intejită.

II. Aceasta ar fi tratarea preotului cu concubinarii, respective programul și mijloacele de luptă împotriva concubinajului, în afară de scaunul mărturisirii. — Să vedem acum cum

trebuie să trateze preotul concubinarii — pe frontul intim, adeca în scaunul mărturisirii.

Concubinarii fiind păcătoși publici, adeca fiind conviețuirea lor păcătoasă notorie, voind să se mărturisiască, nu se pot absolve, numai în cazul când concubinarul și-ar dimitte concubina sa, — arătând pr'n aceasta un semn extern de a se re concilia cu biserica.

Iar de ar cădea concubinarul în vr'o boală grea preotul ca păstor sufletească va căuta să alerge chiar și nechemat la patul lui de moarte și găsindu-l în agonie, lipsit de simțiri, îl poate, ba și trebuie să-l deslege, sub condițiune, și să-i administreze taina Ungeriei de pe urmă, nu însă și Sft. Cuminecături, — pentru că în atare situație, biserica presupune, că moribundului îi pare rău de păcatele sale, și lipsa îndelătară scandalului.

Dacă concubinarul e grav bolnav, dar cu simțiri depline și el însuși cheamă pe preot la sine, și îl roagă să-l împărtășiască cu sf. Taine ale moribunților, preotul trebuie, să-l îndemne să se cunune bisericește cât mai curând, chiar și pe patul morții, cu concubina sa. Iar' dacă aceasta nu ar voi săfacă, atunci să o dimită punând prin aceasta capăt scandalului. Dacă concubinarul e greu bolnav și despărțindu-se de concubina sa nu ar avea cine să-l îngrijească în boala sa, atunci preotul îl poate deslega și împertăși cu taina sft. cuminecături dacă bolnavul terminându-și spovădania, făgăduiește înaintea a lor 2 ori 3 martori, că însănătoșându-se își va dimitte concubina, fiindcă într'o necesitate extremă cași aceasta „scandalum reparatur eo modo, quo reparari potest” (vezi Thel. Morelă a lui Müller Lib. III. § 167).

Dacă combinatul este ocult, atunci preotul poate absolve pe concubinar bolnav fiind, dacă acela în scaunul mărturisirii promise preotului, că îndată ce va fi sănătos ori se va cununa cu combina sa ori că o va dimitte în vreme oportună, ca să nu devină publică convicțiunea lui păcătoasă ocultă.

Și în sfârșit dacă concubinarul greu bolnav n'ar putea lega căsătorie bisericească cu concubina sa subsistând între ei o piedecă de căsătorie, dela care s'ar putea obține dis-

penză, atunci făgăduindu-i bolnavul, că se va conforma legilor bisericești, preotul îl poate deslega — căutând a-i mijloci dispenza și a-l cununa cât de curând. Ba nu-i poate denega absolvarea concubinului grav bolnav nici în cazul când ar subzista între concubinarii vreun impediment, dela care nu se poate obținea dispenză, dacă bolnavul mărturisindu-se făgăduiește sincer preotului, că redobândindu-și iarași sănătatea se va supune legilor dzeiești și bisericești.

Dreptece toate cazurile de mai sus vădesc, că preotul trebuie să fie cu multă atențiune față de concubinarii greu bolnavi, ca nucumva din neglijența lui, ori doar' neștiind ce să facă și cum să se conformeze în astfel da cazuri, să se piardă sufletul vreunui concubinar lăsat nedeslegat.

Arătând astfel cum trebuie să trateze preotul cu concubinarii atât în afară cât și în lăuntru scaunului mărturisirii, aplicând toate celea expuse, nu are decât să aștepte rezultatul cu paciință și cu răbdare, căci viața pastorală este o scrie nefârșită de prilejuri, cari pun la încercare paciința și răbdarea preotului. Și preotul trebuie să fie îmbrăcat cu aceasta virtute, ca să poată face un lucru bun în lumea celor mici, celor dela țară. „Intru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre!” Zice sfta criptură. Să nu uităm, că chemarea noastră preoțască, ce avem să împlinim în Biserica Domnului, este atât de sublimă! Atâta putere ne-a dat nouă preoților dulcele nostru Isus de a judeca asupra sufletelor, încât ori ce noi legăm și deslegăm aici pe pământ, se leagă și se desleagă și în ceruri. Să osirdim dară a fi la culmea chemării noastre mai ales în vremurile acestea de refacere — de după marele războiu. Muncind deci cu sirguintă în via Domnului să însuflețiască cuvintele atât de înălțătoare ale sfântului Francisc Saleziu: „Gura voastră e tot atâtea canaluri mistice, prin care coboară din ceruri pe pământ pacea între oameni de bunăvoire. Eară cuvintele gurei voastre sunt tot atâtea goarne ale marelui Isus, cari năruie și zidurile puternicelor cetăți — ale nedreptăților, păcatelor și fărădelegilor!” Sus dară inimile!

Pr. C. Mărian — Rogoz.

Sufletul românesc

de

Mariu Theodorian — Carada,

publicist, f. senator.

Românii sunt un popor de peste cincisprezece milioane de suflete. Ei sunt scoborători ai locuitorilor latini din Vechiul Imperiu Roman de la Răsărit. Cu toate astea n'avem pretenția să fim de obârșie curat latină. Cei ce locuiesc România — Dacia Veche — sunt din vechime sciți sau daci latinizați, înainte chiar de Traian și amestecați cu rămășițele barbarilor ce devastară Dacia în evul mediu. Poporul român este un popor neolatin întocmai ca italienii, spaniolii, portughezii și francezii; nici mai mult, nici mai puțin.

Românii formează marea majoritate (84%) din populația României, dela Tisa până la Nistru. Vreo două milioane viețuiesc în Ungaria, Jugoslavia, Bulgaria și în Rusia, unde sovietele au întemeiat o republică moldovenească, fără să isbutească să facă din românii transnistrieni bolșevici, fiindcă sufletul românesc fără să fie așa de mistic ca sufletul rus,

și poate tocmai din pricina aste este un suflet credincios și tradiționalist.

E interesant de văzut cum românii de peste Nistru, cari în 1918 trimiteau delegați la Chișinău ca să ceară și alipirea lor la România, se arată așa de potrivnici față de comunism încât în Republica Moldovenească sovietele nu catează să persecute Biserica.

Contele de Keyserling, cunoscutul filosof din Darmstadt, a fost anul trecut prinn România, și părăsind Bucureștii, a salutat pe români ca pe cei din urmă și cei mai autentici reprezentanți ai bizantinismului, în înțelesul cel mai general și mai generos al cuvântului.

E mult adevăr în observația Dlui de Keyserling. Colonizarea Daciei sub Traian nu a fost o colonizare exclusiv italiană, căci o bună parte din coloniști au fost aduși din Orient și vorbeau grecește.

Limba română — aproape un dialect italian — păstrează *ab antiquo* în vocabularul ei o sumă de cuvinte grecești. Biserica Română a fost neconținut o biserică orientală. Cu toate că Dacia până în secolul IX-a depins canoniceste de Scaunul Romei, nu trebuie să perdut din vedere că au cași în întreg Iliricul, Biserica era de rit oriental și autoritatea Papei se exercita prin Arhiepiscopul Tesalonicului, ierarh de rit oriental întocmai cași sufraganii sei. De aceea faptul că dacoromanii au fost încreștinați de S. Nichita nu are o prea mare însemnătate, căci oricât de roman și de latin a fost marele episcop al Remesianeii, tot nu era un arhierau latin în sensul actual și ritualistic al cuvântului, ca și toți episcopii Iliricului de altmintealea.

Cuvintele de origine latină ce desemnează încă tot ce este esențial creștinismului, dovedesc că dacoromanii vorbiau latinește și că au fost evanghelizați în limba aceas'a. Evanghelia li se citea în latinește și probabil toată Liturgia era slujită tot în latinește, căci limba liturgică este ceva cu totul deosebit de rit și de disciplină. Celor ce vor fi mirați de această deosebire, le amintim că până în ziua de azi se găsesc biserici de rit latin care au cerut limbă liturgică limba slavonească, și că au existat biserici de rit latin în care limba liturgică era greaca: prin urmare nimic prea grozav dacă în Biserica Română de rit oriental de la început limba liturgică a fost latina, înlocuită cu slavoneasca în secolul IX, mai târziu cu greaca până în sec. XIX când limba română deveni limba liturgică în toată Biserica Română fără excepție.

Eată pentru că în sufletul românesc se oglindefe pozitivismul sălbatic al dacilor, spiritul juridic al romanilor, puțin misticism slavon și mult din ergotismul și ritualismul Grecilor. Fără de a pricepe acest amestec caracteristic, este greu să înțelege sufletul românesc, cinstit, îngăduitor, credincios și generos, deși uneori bănuitor și de un realism ce-i dă aparența de sceptic și indiferent.

Aceasta e consecința faptului că, veacuri de arândul, românii trebuiră să sufere influență bulgaro-sârbească, ighe rmonia ungurească, veleitajile poloneze, suzeranitatea Sultanului, domnia fanarioșilor și protectoratul Tarului, înainte de a se redeștepta grație Franței napoleoniene și prin introducerea civilizațiunei franceze.

Se pretinde de obicei că între țăranul român și clasa dominantă a țării ar fi existând o deosebire mare de tot. Spirite ușurele au mers până a susține că e vorbă de două popoare legate printr'o religie comună. Dar țăranul român vorbește o românească tot atât de frumoasă și de curată cași cei literați, și limba aceasta unică și literară constituie o legătură tot atât de tare cât și unitatea credinței. Folkclorul român e un tesaur comun. Tot

puiul de român — țăran, târgoveț ori boier — a fost legănat în aceleași cântece și imaginația lui s'a dezvoltat ascultând aceleași povești.

Tara Românească și Moldova — e adevărat — au fost până în 1859 state aristocratice în care numai boierii aveau cuvânt; dar clasa boierească, întocmai cași la Bizanț, nu forma o castă. Era doar o clasă în care se intra și se eșea mult mai lesne decât se intra și se eșea din nobilimea apuseană. Se știe câte din marile familii boerești au sfârșit țărănindu-se, pe când în toate vremurile mulți copii de țărani au întemeiat ei puternice și influente familii boerești. Boerimea ardelenescă, deși socotită de unguri ca făcând parte din ceace numeau ei gentry, desprețuită de cotropitori din cauza rezistenței la maghiarizare și antipatiei sale față de ritul latin, a fost silită să trăiască sărăcăcios prin sate și să se încuscrească cu familii țărănești. Așa a dat naștere „inteligenței române“, clasei aceleia de popi, avocați, profesori și de doftori ce constituie încă elita intelectuală din ținuturile ce fuseseră cotropite de unguri.

(va urmă)

CRONICI

— **Memento!** Numărul festiv al liceului din Beiuș ne-a împiedecat să exprimăm și noi urările de bine și fericire I. P. S. Sale Dr. *Alexandru Cisar*, arhiepiscop catolic de București care în 7 Iunie c. și-a serbat aniversarul de 25 de de-ani de preoție. Înaltul prelat a fost obiectul multor vii și sincere felicitări, numai puțin de 5 ministri ai țării și 8 ai țării lor srteine au participat la serbări. I-i urăm și noi mulți ani cu bine spre folosul Bisericii și al neamului.

Tot cu acest prilej înregistrăm cu bucurie înălțarea Rvs.-lui *Ștefan Roșianu*, fost multă vreme profesor și spiritual la Seminarul teologic arhidiecezan din Blaj, la rangul binemeritat de canonic în care a fost instalat la ziua Sf.-lor Apli Petru și Pavel. La mulți ani!

— „**Lourdes**“-ul, orașelul preferit al P. C. V. *Maria* a însemnat o nouă serie de minuni. *Vindeări de pleurită purulentă*. De această boală a fost vindecată în mod minunat prin întrepunerea P. C. V. *Maria* tinăra engleză *Lizzie Kumey*. Mai suferea și cu rinichii. Mergând la Lourdes, se roagă înaintea statuei P. C. și din ziua cea dintâi numai simte dureri la rinichi și numai sufere nici de pleurită. — *Woodall John*, invalid de război, în urma unei explozii de obuz, în 1915 devine epileptic, avea 3—4 atacuri la lună. După cinci ani de cură, guvernul englez l'a pensionat. În 3 August 1927 venind la Lourdes, să ceară dela P. C. vindecarea de boală.

după o scurtă rugăciune făcută cu credință în bunul D-zeu, a fost ascultat și de-atuncia e complet sănătos. Și se spune că nu mai sunt minuni? Minuni sunt, dar mai puține, pentru că și credință sinceră este mai puțină.

— **In atențiunea preoților și a credincioșilor.** Sacra Congregație a Conciliilor aduce la cunoștință, că un individ, numit Boleslau Matejuk, de origine din Polonia, se prezintă ca preot cerând intențiuni sacre, dar numitul Boleslau Mateju n'are nici un ord preotesc deci să se păzească toți de astfel de excroci.

— **Un cardinal—arhiepiscop în aeroplan.** Invitat să asiste la un concurs de aviație în Bèiheny, Card. Luçon, arhiepiscop de Reims, decanul cardinalilor francezi de 80 de ani, a zburat cu un aeroplan de-asupra orașului Reims, fiind în soțit de vicarul său general, și de secretarul său personal. După acest zbor venerabilul prelat s'a declarat că este încântat de aceasta excursie.

— **Reichstagul german după confesiuni.** In Reichstag-ul german sunt 116 deputați catolici: 61 din partidul, centrului, 17 din partidul catolic bavarez, 5 din partidul socialist, 7 naționaliști, 7 din partidul agrar bavarez, 5 socialiști—naționali, 6 din partidul economic, 4 liberali și 3 din partidul democrat. Deputați catolici sunt în toate partidele politice afară de cel comunist și Hanoveri an.

180 deputați aparțin diverselor biserici protestante. Deputați protestanți sunt în toate partidele, afară de partidul centrului, catolic-bavarez și comunist. 149 deputați se declară fără nici-o religie, dintre cari 104 aparțin partidului socialist și 45 celui comunist. 4 deputați sunt izraeliți doi din partidul socialist și 2 democrați; 41 deputați nu declară dacă aparțin cutărei confesiuni ori ba, dintre cari 29 sunt socialiști, 9 comuniști, 3 fac parte din grupul economic.

— **„Prayer Book“** cartea de rugăciuni a bisericii anglicane, care a produs atâta vâlvă în Anglia, după refuzul camerei comunelor din anul trecut, a fost adusă iarăși în discuție, pentru a obține votul camerei pentru introducerea unor schimbări în rituatul anglican. Dar și de data aceasta a fost respinsă orice tentativă a reformei „Prayer Book“-ului cu 266 voturi împotriva a 220. In urma acestui vot arhiepiscopul de Canterbeury și-a dat demisia din înalta lui demnitate, lucru ce a cauzat mare consternare în lumea întreagă. Se va produce în sinul bisericii anglicane în favorul catolicismului ca pe vremea lui Pusey, Newmann și Manning.

— **S'a călugărit.** Roman Novarro marele artist și eroul principal din celebrul film Ben-Hur, s'a făcut călugăr, părăsind scena, „îngropându-se“ într'o mănăstire franciscană din America — „Imposibil“, „scandal“ a exclamat lumea ignorantă în ale credinței, care nu înțelege cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Pentru noi, acest fapt, e un semn al grației divine, care află pe om și în cele mai zgomotoase ocupațiuni ale lumii, trezindu-l la gânduri mai bune numai să fie cine să-le asculte. Să fim atenți la chemările lui D-zeu, căci un moment perdut al chemării divine poate fi perdut pentru todeauna.

— **O vizită la „Bonne Presse“ la Paris.** Cu ocazia vizitei sale la Paris, Cardinalul Kakowski

(Polonia) a cercetat și casa de editură „Bonne Presse“, unde s'a produs următorul dialog:

Câte linotypes — uri aveți? — întreabă Cardinalul.

— 20, Eminență.

Câte rotative?

— 16.

Câte publicațiuni?

— 34.

Câți muncitori și impiegați?

— 900

Câți celitori?

— 3.500.000. Iată, Eminență, mașina cu care se tipărește „Pèlerin“, în 30 mii exemplare la oră, în 28 pagini, în cinci culori, tăiat, și împăturat.

— Mă simt fericit în mijlocul vostru, — zise Cardinalul, — căci aici credința catolică, se practică prin lucrul vostru. Voi conlucați la o mare operă, de aceea vă binecuvintez din toată inima.

— **Al IV-lea centenar s'a împlinit** în 3 Iulie dela întemeierea ordinului franciscan-capucin. Ce a lucrat în IV secole acest ordin pe terenul apostolatului religios apare din următoarele date statistice: Ordinul călugăresc al fraților minori frnciscani-capucini are 53 provincii, 908 case, 11,104 călugări, 95 școli serafice cu 4213 alumni, 61 novitiate, 9010 asociațiuni de Terțiar, cu 1,141.450 de membrii. Misiunile încredințate părinților capucini sunt 47; 1195 de părinți călugări lucrează în aceste misiuni. Ca misionari conduc 9 Seminarii cu 223 elevi; 3 Seminarii serafice cu 109 alumni; 536 școli cu 88,987 de alumni; 119 orfelinate cu 4965 orfani și 14 tipografii. In IV secole de existență au avut 5 sfinți, 10 fericiți, 20 venerabili. Ordinul este răspândit în Italia, Franța, Spania, Germania; în România încă au o casă la Oradia cu 2 părinți și 1 frate.

BIBLIOGRAFIE.

— **Trandafirii roșii și cei albi — Racii** — două istorioare morale de Christofor Schmidt, trad. de Pr. Br. Falewski — No. 35—36 din „Presa Bună“ Iași, Prețul 8 Lei.

— **Biografia părintelui Vasile Lucaciu**, povestită pentru popor de Alexandru Ciura — No. 160 din Biblioteca „Astra“ Sibiu. Prețul 5 Lei.

HÖNIG FRIDERIC A RAD

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pelângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rech-zite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Condițiuni avantajoase de plată.

